

Okamžik

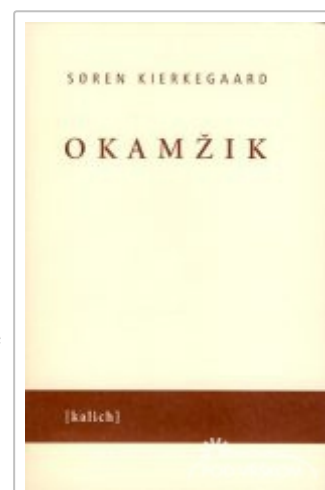
Knihy | 2.4.2013 @ 10.45

Autor: Søren Kierkegaard

ISBN: 80-7017-015-8

A se mnou je Všemohoucí a on nejlépe ví, jak se má uhodit, aby to bylo cítit, že smích obsluhovaný v strachu a úzkosti má být bičem – proto užívá mne. (168)

Dílem Okamžik, které je vlastně seriálem deseti sešitů kritizující Dánskou luteránskou církev poloviny 19. století, založil Kierkegaard precedent poctivého křesťanského disentu. Ve svém okamžiku, to je – jak sám podotýká – v bezprostřední blízkosti své době, přirozeně rozeznal nejen podmíněné jednotlivosti, ale nadčasové neduhy a léčky, do nichž církev padá: Bůh chce být milován jednotlivcem. Křesťanství Nového zákona je křesťanství protivné, nevlídné, nepříjemné. Být křesťanem v sobě obnáší překonat pohoršení a dopustit se paradoxu: chtít to, co člověku přirozeně není milé.

Kierkegaard rozbíjí řadu předsudků, zlehčuje řebříčky hodnot a zjišťuje, jak se společensky přijímaná lež nechává bez výsměchu, bez odhalení, zatímco hlásat pravdu a nastavovat zrcadlo je spojeno s eminentními obtížemi. Ano, mučednický vzdech je slyšet v pozadí celého díla: Pro křesťanství je třeba trpět! Ne vydělavat na něm.

Nejostřejším trnem v oku bratra Sorena jsou kněží jako živnostníci, kteří se garantují masovou zbožností a inkasují poplatky. Masová zbožnost je ale odsouzeníhodná a stav duchovenstva žalostný, neboť se nekáže křesťanství Nového zákona, nýbrž křesťanství státní, čili de facto převlečené pohanství, které hlásání opravdového křesťanství katastrofálně ztěžuje kvůli zmatení pojmů. Instituce církve je zaprodaná státu. Masová kontrola zbožnosti pomocí kněží – státem placených úředníků – je v převlečení do křesťanských pojmů zvěrstvem a nechutností.

Křesťanství Nového zákona je pro Kierkegaarda, jehož život se s Okamžikem chýlil ke konci, rozhodným individuálním závazkem ve vzpouře vůči tomuto světu a v definitivní lásce k Bohu. Právě proto je nutně spojeno s utrpením, k němuž musí při srážce se světem dojít, je-li víra autentická. Křesť děti a pohodlná oficiální bohoslužba, jakož i kněžská živnost a spojení církve se státem, je pro Kierkegaarda zlehčováním Boha.

Autorův hlas graduje v Okamžiku do vypjatých, až prorockých poloh:

Pro všechno na světě, nedej se omámit kněžími, věř mi nebo pohlédni na okamžik bez předsudku do Nového zákona a uvidíš, že křesťanství nepřišlo na svět, aby tě uklidnilo v tvém přirozeném stavu, zaručujíc knězi kvetoucí a veselou živnost, ale že přišlo na svět, aby v odřikání se všeho, hrůzami věčnosti vytrhlo tě z klidu, v němž přirozeně prodléváš. (215)

Jeho smích je smíchem strachu a úzkosti. Sám se nenazývá křesťanem, nedosahuje laťky Nového zákona. Podobně však, jako Sokrates svou nevědomostí převyšoval vědomost sofistů, poukazuje Søren jako stále ještě ne zcela křesťan na bezbožnost křesťanstva. Jde zde o peníze, o živnost, o moc. Kněží jsou herci, bohoslužba je fraška, na Nový zákon se křivě přísahá, laici jsou lhostejní a tupí.

Zeptejme se stejně dnes: Jak může kázání oslovit, je-li přednášeno pro peníze? Pokud by byl někdo platil Jana Křtitele za to, že jí kobylinky a med divokých včel a ve velbloudí houni hlásá zvěst, poslouchal by ho někdo? A co všichni naši pastoři, faráři, kněží a církevníci? Do jaké míry se naše církve zaprodaly státu? Jsme rozhodnutí milovat Boha navzdory nepřátelství světa, o kterém se v Novém zákoně hovoří? Nebo to pro nás neplatí?

Výpisky z knihy

- [Okamžik \(Výpisky, texty\)](#)
- [Okamžik \(Výpisky, html\)](#)

